

Előzetesi árak:

Egész évre	5 frt	—	kr.
Fel évre	2	—	50
Negyed évre	1	—	25
Néptanulóknak egész évre	3	—	—

Hirdetési díjak

a legutányosabban számítatnak.
Bélyeg minden bejelentésért 30 kr.

BAJA

vegyes tartalmú hetilap.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

Egyen száma ára 5 kr.

Szerkesztői iroda.
hova a lap szellemi részét illető káldemények küldendők:
ÁLLAMI TANÍTÓKÉPZÉDESEN.
Levelek csak birtmezen fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadóhivatal:

Az előzetesi árak és hirdetések a kiadóhivatalban: N a n a y L a j o s könyvnyomdája — küldendők be (Balog-ter, Scheinler-féle ház.)

A népgyűlés tárgyai.

Hogy a vasúti tejes megérlelése ügyében egy népgyűlés tartása égetően szükséges, a mondtak után ahg kell részletesebben fejtegetni; miért is jelenleg attérünk mindjárt annak tárgyaira.

Első tárgya lehetne mindenek előtt a polgármester úr *jelentése az eddigi történetekről*, mely jelentés felolvasható röviden mindazon mozzanatokkal, melyek január hó 26 tól, mint a nevezetes városi közgyűlés napjától, egész a mai napig felmerültek.

Masodik tárgya lehetne a törvényhatóság által kiküldött *„vasúti bizottság”* jelentése a bizottság eddigi működéséről s nevezetesen a baja-szabadkai szárnyvonal leendő forgalmáról beszerzett statisztikai adatokról, s annak alapján a pálya leendő jövedelmezőségéről.

Harmadik tárgya lehetne Boros Béni vagy Atezl Péter előadása a *szárnyvonal irányáról s technikai kivételéről*, mint amely két tárgy szorosabb szakismeretet kíván.

Negyedik tárgyat képezhetné a *kiépítés lehetősége pénzügyi szempontból* s azon modalitások előadása, mely szerint a részvény-társulat megalakítása s a részvényesek szervezése, a szárnyvonal építése és annak kezelése történik. E tárgynál bő alkalom volna szólni az egyes községek, városok, nagybirtokosok és lakosok által hozandó áldozatokról s a kivétel módzatairól.

Ötödik tárgyal *„Teendők”* czim alatt el lehetne mondani, mit kell még tennünk, t. i. a részvény-társulat megalakulása előtt, alatt és után, mely kérdések szintén szorosabb szakismeretet igényelvének, ezek előadására szintén nevezett férfiak egyikke volna felkérendő.

TÁRCSA.

Fővárosi tárczalevél.

(Politika. Blaháné. Nemzeti színház. „Arroganté” ünnepély és ismét „Avroganté” ünnepély.)

Budapest, aug. 20.

Már most csak azért sem kezdem politikával! Pedig jól tudom, hogy fővárosi tárczalevelet írni Andrásy lemondás, Zichy bukátás, és Tisza demissió nélkül, annyit tesz, mint — levelet főzni s azt először meg nem sózni (!) Csak e napokban említettem F. A. barátom, a „Békésm. Közlöny” és „Nagyvárad” levelézője előtt, hogy hát az istenért mi nek kultiválja terezháiban egy nagy mertekben a „magas” politikát, elhajtja magától Békésmegye nagyreményű, bájos helygközönését, mire ő nagymerzesen, és indokolódva réám mordul: De gustibus non est disputandum.

Borus az ég, hull az eső, s a mi azt jelenti, hogy jén az ősz, utra kelnek a madárkák. Pedig a mi fölülénk csak éppen e héten érkezett meg. Volt is nagy fróm! Valóságos demonstratív fogadtatásban részesült, és szebben mint valaha jászotta Terök Mihályt a „Piros bugyellárishabán”, miért is rugó tapsviharban, és óriási koszorukban részesült. A nemzeti színház, Erdélyesnél érdekesebb műsorozatot nyújt és lassacskán gondoskodik az új opera személyzetének szervezésén is. E hét folyamában lepett fel Bélyi Hermina k. a. „Luciában” G a s s i Ferenczcel. A saját egyhangúlag igen dicsérelgő nyilatkozás a kisasszony szép, de rendkívül gyenge hangjáról, mely mindazonáltal igen szép reményekre jogosult; tán ezen körülménynek köszönhető, hogy a nem

Hatodik tárgyal a miniszteriumhoz intézendő *memorandumot* lehetne kitűzni, melyet az „előkészítő bizottság” annyira előkészíthetné, hogy ott a választott elnök és jegyzőnek jóformán csak alakellene írni.

Hatodik tárgy a népgyűlés által választandó nagyobb vasúti bizottság megalakítása lenne, mire névze az előkészítő bizottság szintén kész névsorral állhatna elő, beleolvann azon névsorba mindazokat, kik a polgárság különböző rétevelel összekötetésben vannak, s így a történetekről időközönként az ő-szesz polgárságot értesíteni hivatvák.

Novolcadik tárgyal a különböző *indítványok és javaslatokat* lehetne kitűzni, hol azután kinek-kinek szabadságában volna oly irányban is felszólalni, mi a mondottak körén kívül esik.

Csak vázlatosan akartuk a leendő népgyűlés fontos tárgyait jelezni, s ime máris annyi tárgy merül fel, hogy annak letárgyalása a legmelegebb érdeklődést költené fel s csaknem egész délelőtől igénybe venné.

Meg kell tehát alakítani minélelőbb az „előkészítő bizottságot”, melynek figyelmebe ajánljuk jelen sorainkat; bízom az meg egy sebot a felsorolt kérdések tanulmányozásával és előadásával; állapítsassék meg végleg a népgyűlés napja, helyisége és programja; falragasok által hívassék meg erre Baja város polgársága s a vasút mentébe eső nagybirtokosok és községek küldöttsége, úgy szintén Türr főbírónk. Bács megye országgyűlési képviselői s a műkiviteléhez értő néhány szakember; s ha mindez megtörtént a legzebb eredményt várhatjuk a vasúti népgyűléstől.

Keletéri.

zeti színház szerződése h á r o m évre szól, mely szerződés már kiterjed az új operára is.

A hangversenyek évadját valóságos pompával nyitjuk meg. Az „Arroganté” károsuljai javára tartandó ünnepély ugyanis folytonos izgatottságban tartja a fővárosi közönséget. A Margitsziget máskor oly csöndes nagynya visszhangzik most a folytonos lármá és kalapalástól, és az érdeklődés tetőpontját érte el, minnek következtében az előkészítettek mind a közönség, mind a rendezőség részéről nagyban folynak.

Es a rendezőség fényesen kitett magáért. Mintegy tanujelét akarta adni Franciaország iránti hállója és rokonszenvének, midőn legelső hazai kivátszejnketek a hangverseny podiuma elé idézte. A mai est egyik kiváló mozzanatát Várady Antal „Prologia” képezi, melyet Márkus Emilia k. a., a nemz. színház tagja fog — kétségkívül — mesterileg előadni. Márkus Emiliáról hiába keresünk bármely kritikát bármely lapban. Nem csodáljuk, nem dicsőítjük, ép úgy miat a tiszta gyönyöröt nem csodáljuk, melyet naponta látunk. Játékában tisztán érezhető a valódi művészi ihlet, és a mily elragadó naivságot tanust a színpadon, ép úgy őrti meg a naivság zomanczát a színpadon kívül is. Azonfelül meg a szerény-seg prototypja is. Darczra annak, hogy környezeté bámulattal van eltele iránta, daczra annak, hogy a látóesze egész léteitől vannak réa szöngöze a színházban, szerényen húzódik meg páholyában, és a világrét sem viszonozná a pofszokzó dandyk kihívó pillantásait. — Valamint a többi művés és művésznő, úgy ő is — tekintve a jótékony czéit — szívessegből fog közreműködni. — Az ünnepély lefo vásároló jövő tárczában.

Es a mint így végigolvasom az eddig irrottakat, iszonytalttall tapasztalnom, hogy a mostaniival egyik fötényezőjét a „high-

HIREK.

— A **caiszterveztek** e hét elején mindhatan városunkba érkeztek, s f. hó 28. óta, midőn az első tanári ülés tartott, egy a tudós Geubaer igazgató, mint dr. Platz, Lévyárdi, Mayer, Cserey L. és Fülker tanár urak megkezdették ifjúságunk szellemi gondozását. Isten hozta a hazafias és tudós szerzet ez érleltus tagjait városunkba, hol bizonyára a legszélyesebb fogadtatásra fognak minden irányban találni, — s adata Isten termékegyítő áldását munkásságukra, hogy ifjúságunk szellemi gondozásában minél nagyobb sikerrel működhessenek.

— **Keletről munkatársunknak** egy kitüntetés érte. „Gyakorlati Hitelemzések” ezimű munkájáért, melyet a szakirodalom a legnagyobb díszméréssel és dicsőretekkel halmozott el, az orosz. rou. kath. könyvbírálo-bizottság által felvetették a Szent-István-társulat segédkönyvek közé, s mint ilyen országszerte fog a tanhatalóságoknak ajánlani. Ez alkalomból Tarkányi egri apát-kanonok ur. megelőzőleg pedig 12 püspöki hatóság nyilatkozott nevezett műről igen kedvezőleg.

— A **gyumáslumi épület udvarában** f. hó 26. óta egy sirbontszerű nyílás jelent meg, mely valószínűleg a templom mellett ési földben eltérülő városi temetőnek maradványa. Erős téglá burkolat fölé a nehezy lánya üregtel, melynek kikutatása talán más is napfényre hozza.

— A **bács-bodroghmegyei községi tanítók gyűlése** Zentán f. hó 26-án tartott meg Schmausz Endre elnökelte alatt. Jelen voltak a megyei tanfelügyelők, a bajai képezési tanárak, 30 helybeli és mintegy 50 vidéki tanító. Az egy alkalommal lapunkban is közzölt tetteikről érdekes felolvasásokat hallottunk. Így dr. Bartsch Samu, bajai képezési igazgató azon tételnél: „Mily eszmék terjesztése és mily tényczök ismertetése által működhetik közre a tanító a közigazgatásos elemelésre” szakavatottan és meleg hangon ismertette az önszegélyű vagy gazdasági egyleteket, melyek a honlap végleg megalakuló „Kisbirtokosok országos földhitelezetével” koromás tétetzel nyerne, a korona és kormány által istápolva, ajánlja ezen szövekteket, melyek megyszerre már szép virágzásnak indulnak, a tanítói testület szíves figyelmébe s kéri őket, hogy szóval és tettel ezen eszme szorgalmazása lépve a közigazgatásos elemelésre és saját javuk előmozdítására közreműködni minden alkalmat felhasználjanak. Az egész napon terjedő gyűlés élelntekiben oroszán részük volt Kuthy József zentai gymnasiumi igazgatóján, dr. Bartsch Samu, Nagel Sándor és Besckay Kristófok. A rendezett tanszer kiállítás tényleg biznyságzótt tett Zentaa városának nagy áldozatkészségéről, melyvel a tanügyet felkarolja.

A honatottott női kézimunkakémi öbnnel győződött meg, hogy már az első és második elemi osztályban igen szép eredményt lehet elérni kellő módszer és kitartás mellett.

Az összeültött övi irás-füzetek biznyságzótt tesznek, hogy még a tavaszi iskolában is lehet takaros és egyöntetű irást elérni a Dr. Bartsch-kovacsics-fele szepirási útmutatások következetes alkalmazása által.

Hogy az egész tanügy Zentán oly örvendetes gyakorlati intensív lendületet nyert, azt főleg azon körülménynek kell tulaj-

lítani egyik kedvező sportját, a lovardát kifejejtetnem. No még csak az kellene! Nesze neked bábré diós művész, kinek lelkesült Pegazusa a sátoros czirkusz sorompóit átugorván, a mindenségre, illetleg a krónészek közé me-nakult. — Egyéből baj nem esett, csakhogy egy dandynek főnyes cziflindere lett az áldozata a lelkesült Pegazusnak.

Augustus 21.

Az „Arrogante” ünnepély nagyszereplője sikerült. Kár volna az egyes kisbáb részleteket feljegyezni, hisz a mai lapok oly kimerítően foglalkoznak az ünnepélyvel, hogy tárgyában részletezni felesleges volna tán.

Már a délutáni órákban óriási számú közönség hullámozott a Dunaparton fel a alá, mely az egyes fellobogótt hajókra szállván, várakozásteljes arcraáll és kétséggyűlő szép reményekkel indult a bájós Margitszigetre.

Ott már minden ünnepi színt öltött. Óriási tömeg várta a francia vendégek megjvetelét és „vive la France” és „ójen” kiáltásokkal töltve be a levegőt. Végre a várva várt „Noptun” megérkezett és meghozta a vendégeket, melyek kalapjaikat megemelve, mosolygva köszönték meg a zajos éjleneket, miáltal a gazdagon felidézett diadalkapun átmentek.

Nemsokára a katonai zenekar Kálykarmester (?) jeladására rázendítette a „Marsch-laist” t. Szűnni nem akaró tapsvihár töltte be a levegőt, lelkesült kiáltások hangzottak fel, éj annyira, hogy azt ismételni kellett. Következtek aztán a többi számok, melyek majdnem mindvégig, — a közönség zajos kívánatára, szintén ismételték kellett. Különös, mondhatni páratlan tetszésben nyilvánult Szabady hósi indulója, mely Massenet átiratában valódi éremekműve a magyar zeneirodalomnak. A nemzeti színházban e

donitanunk, hogy az össez tanodák tetszéses egy szakavatott igazgató, Kuthy József kezébe le van véve.

Köszönettel és hálával meg kell emlékeznünk azon sziveségről és vendégszeretetről, melylyel az egyes zentai családok a fátólból érkező vendégeket elhalmozták, legnagyobbu elismeréssel a városi hatóság azon bőkezű intézkedésétől, hogy a gyűlés komoly tárgyalásaiba belefáradt résztvevőket mintegy 200 terítékű Vig estélyivel, közköltségen megvendégelte.

Éljének a derék Zentaiak!

A jövő évi közgyűlés nálunk Baján fog tartatni.

— **Egy végzett képezésük** ki jelenleg semmi egyéb teendővel nem bír, akár mint nevelő, akár pedig mint házi instructor, alkalmazást öhajnta nyerni városunkban. Mint olyat, ki idejét kizárólag a reá biznyszó gyermekek oktatására képes fordítani, ajánljuk a szülők figyelmébe, s a netaláni képezésöködekre szives szolgálunk bővebb utasítással és tájékoztással. Általában pedig felhívjuk azon tisztelt szülöket, kik gyermekek mellé képezést alkalmazni kívánnak, hogy a tanítógyűlés intézet igazgatójához ez ügyben fordulni sziveskedjenek, hogy a legalkalmasabb ifjait nyervekék; különben a tanulóknak is tilva van, előjárók tudtán kívül bármilyen mellék foglalkozást füzni.

— **„Tisza” biztosító társaság.** F. é. augusztus hó 17-én tartott meg Debreczenben a „Tisza” biztosító társaság hatodik rendes közgyűlése. Az igazgatóság által beterjesztett jelentés és az 1878-ik évi zárszámlák e társaság ügyeinek örvendetes lendülettel mutatják, s tanúságot tesznek a vezetés szakértelem sáfárodásáról, mely által elérte azt, hogy a „Tisza” ma már teljesen konsolidált és kétségtelen biztosítót nyújtó hazai vállalatnak sorában foglal helyet. A lefolyt évtelvet bőséges leírás és tartálkozás után 23 706 ft 28 kr. nyereséggel hajtott, az egy-egy részvényre eső 2 forint osztalék f. é. szeptember hó 2-ikától kezdve lesz kifizetve. — A vagyonkimutatás 2 835 739 forint 98 kr. biztosíték alapot tünet ki. A közgyűlés elismerésével vette a jelentést tudomásul s az igazgatóság javaslatait egyhangúlag elfogadván, a jelenlegi igazgatóságot egyhangúlag újra megválasztotta. Felmintjük még, hogy a közgyűlést megelőző napon nagy számú tekinthetlyes részvényes érkeztelvet tartott és abban Debreczen város polgármestere elnökelte alatt, meggyőződve a társaság felvirágzásáról és teljes garancia képességéről, — elhatározta azt telbessége szerint támogatni és minden részvényesnek erkölcsi köteletségével vette a társaságot körében ajánlani, a saját tüz-jég- és életbiztosításait pedig kizárólag a „Tisza”-nál eszközölni.

— **Hindostánban.** A férfelnék három faja van — mint egy szellem utazó írja: — az „észsz”, a „fél” és a „hulpuhalma”. Az egész ferj joga körölatán a „fél” telett, de egyuttal tartozik is minden anyagi gondot viselni, a nő minden kívánságát kielegetíteni; a „fél” ferjúrnam már csak nagyjából viseli a ház- terheket és a nő fölött nincs teljes, kizárólagos jussa: a „hulpuhalma” már pedig csak valóságos szatirája a ferjnek, a háztartás kötelességeivel nem járul semmivel de nincs is hozzá szólni-valetja az asszony dolgaihoz. Csak névleg mint árny köböröl a házánál. A menyekze azt teszi, a mit akar; ha kedvese meglátogatja, a hulpuhalomának tisztulni kell, sőt zsmnokibb asszony mellett még fol is kell szolgálni a vendégnek, azt mulattatni. És ezt oly borzasztó állapotnak tartják Hindostánban, hogy az ilyen ferfit megvetik. — Mi csak azt

darabot honlap már másodszer fogják executálni, különös kérelmére a francia vendégeknak, melyekkel itt jár a mi hazai művésznünk — Munkácsy Mihály és szereteremtője neje. Csak néhány napig fognak a fővárosban időzni, s aztán a művész 2-3 hétre a vidékre megy.

Némi színet-utazó — ezalatt estive lett — a kúrt-zene andrási fény bintette ezüst sugarait.

Egyes csoportok képződtek, itt-ott egy-egy szerelmes pár vala észrevehető, és a romokak halgatva álltak körül. A valóban ügyes zenészek, valódi virtuozitással kezelték hangszereiket, és a nemzeti színházban működtek közre. Nevek: Muncz, Drescher és Nagy.

A tulajdonképeni hangverseny, mely magában véve külön szakasz képezett, mind-nem várakozást fölülmúlt. Márkus Emília a most is Márkus Emília volt, s valamint mindég, ugy most is eragadta a közönséget ügyes és elragadótt szavallatával, melynek okraszerinti tapsvihár, és dörgő-éjlen volt a jutalma.

A többi szereplők is kiváló tetszésben részesültek, de különös hatást, mondhatni szűnni nem akaró lelkesedést Blaháné éj idézett elő. A „Budapest” tegnap száma arczképét (?) hozta, és hasábnly szelozsmákat zengedezett róla, egy szinvarnára állított elő, — Andrássy és Tiszavál. Am zengedezzen, megérdemli, de hogy oly arczvonalai legyenek, — mint a titól a „Budapest” érdemes rajzolója óta pingált, — no már ettől mentse meg ő a magyarok jószágát istene.

Mandel Kálmán.

kérdjük: hány ilyen besúletes, jóraváló „hulpuhulna” van mi közöttünk is?

— **Medve kaland.** A múlt hetekben a Csáky uradalomhoz tartozó szlovák pagonnyokban egy társaság vadászokra vadászván, egy uripuskát s sárubán egy feketé szőru nagy vadra rápuskázott. Vadászata Monendrier, G. meg akaráván győzdni a lővése eredményéről s ama hiedelmenben, hogy az elfutott vad vadászno volt, utána szalagt s futás közben egy nagy árközbe éve, s mint azon át akart ugrani az árkba belézuhat. Egyanazon percben a más oldalról egy nagy medve, melyre a fentebb jelzett lovés eset, s árkon szüte átugrani akaráván M. G.-vel karambolozott, s vele együtt az árkba zuhat. Midő M. G. veszedelmes ugrótrásat feismerve, megát az ellen a puskatásával védelmezni akarta volna, puskája, — szerencsén csövel felfelé — esült; a medve komo azonban nem vette tréfára a baráti találkozás, hanem hatalmas talpával elkezdte elogatni a verembe vele együtt önkénytelenül került vadász, s mire vadászásai oda siettek és M. G. urat a veszélyes kezelebből kiszabadították volna, tomporába a mackó jó belevágta karuait, s azt onnan nem valami orvosi kimélettel, hanem bizony a körmeire ragadt hústömegeggyel együtt húzta ki.

— **A lövészszámok gonozása.** Zárt helyen, még ha száraz is az, s annál inkább, ha nedves is még hozzá a lövészszámokat csak mihamar megelje a penész. Ennek az által lehet etejet venni, ha egy darab posztóra pár espp termetin olajat öntünk és azzal a szerszámot végig tarolgetjük, — így írja ez le a „Der Pferd-zuchter” című német lap, — meg kell ezt is próbálni.

Nyílt tér.*

Maradjunk tárgyilagossak.

A francia közmondás szerint „Le style c'est l'homme”, s megvalósulata legjók a tiszti főorvos ur czikkében mint szemelvény „viszhang”-jaiban. Jól érvény az, hogy összes állításai a mentő szalmazás után kepkedés bélyegét viselik, a felvetett leg-tárgyilagossabb érveket erőteljett elmczkedési által kerüli meg, s hogy *folgtosn szeszélyeskedése által a vitát más mederbe terelje*, oly szavakra esgedi megát elragadtatni, melyek minden illetlenül egyénben megváltó utlatot keltnék. Nem győződván a böcei rektor kétes érteku dicsőségére, a szol-eszegnyu piszkolódások terén, (hol csak a proletárság érzi magát otthonosnak) épen nem követjük: ellenkezőleg mi még most is egészen tárgyilagossak maradjunk, s annak feltűnésére, hogy összes állításainak bármikor és bárhol kellő adatok és okiratok által is beigazolhatjuk, legyen elég izielteletlen a következő nyilatkozat másolatát bemutatni:

Alulirt Vida Bálint, 27 éves, rom. kath. vallásu, szücs mester, mint aki a bajai kórházban 6 hét voltam, minden érdekeltnk tanúságot teszek arról, miszentin:

1. Azon nyilatkozatomat, melyet megelőzőleg múlt hó 15-én s 18-án a kórházgyűlésen kiállítottam, minden *vészleletben mai is teljes épségében fantornak*. Azt saját meggyőződésöm s lelkiismeretem szerint tettem, abban semmi más, csak az önmagam által tett adatok s nyilatkozatok foglaltanak, s arról is bárki előtt tanuskodom, hogy a többi nyilatkozat kiállításánál is mindig ott voltam, s mindegyikben csakis az foglaltatik, mit az illető szóval megelőzőleg előadott. Ezzel szemben *valóatlannak kell nyilvánítanom azon állítást*, mintha közlünk csak egy is fiakkeren vitetett volna; s mintha nevének alóirásával valami előre elkészített s netán ránk erőszakolt nyilatkozatot hiteltesítettünk volna, mintha előtünk az ápoláságra bárki is szóba hozott volna, s mintha, mi kórházi ápolnak, csak egy szóval is bujtogatva vagy tévútra vezetve lettünk volna. A dolog egyszerűen úgy történt, hogy Fonyó Pál kérdézősködött tőlünk a kórházi hiányokról; mi azokat egész ösztíntel emondtuk neki, azután elmentünk hozzá s ő szóval előadortokról nyilatkozatot vett tőlünk, *Minden ezzel ellenkező állítást íres ráfogásnak kell bélyegeznünk*.

2. A július hó 22-én tartott vizsgálatot megelőzőleg három negyszer is sikáltuk és tisztogattak, az ágynakat áthúzták, sőt még az ablakra függőnyt is adtak, jóllehet íyesmit máskor soha nem tettek, csak akkor, mikor az előbbi vizsgálat tartatott. Hogy a vizsgálatnál panaszainkat elő nem adtuk, annak oka az volt, mivel megelőzőleg 3—4 nap mindenkiel igen jó bántak s igen jó étteleket adtak, s *mivel az orvos ur nem azt kérdezte, mint volt azeletté, hanem azt „Megvannak-e most elgedve?”* Van-e (nem pedig volt-e) az ételek ellen kifogásuk? Kapnak-e (t. i. most) tiszta lepedőket?”

stb. A multról egyedül a képezélt igazgató tett kérdést, mire el is mondtuk, hogy *mióta Fonyó tisztelendő ur itt volt, jobb dolgnak van, s hogy miképen bánt az ápoló Szemeskállal*. Ha így kérdeztek volna e gem, én is tudtam volna részletes nyilatkozatokat tenni a multról, az ételmezés, ápolás és tisztaság elleni panaszokról, amint annak idején kiállított nyilatkozataimban is előadtam.

3. A multat illetleg utjalog megerősítem, hogy a *kórházban minden egy volt, amint a Fonyó tisztelendő ur által bárkinek felmutatott egyes nyilatkozatokban foglaltatnak*. Ezt én a gondnok urnak is megmondtam, mielőtt kijött m, midőn ő Saly orvos urral s egy más magas barna urral bent volt. Ekkor Gál Józseffel együtt felmutattuk a főzeleket, s a főzelekre tett csontdarabokat is, s szóval is emondotta el-lített beteg, hogy *később koldulni menni, mint itt koptalni*, mert a levest félig adják, a reggeli s esteli rántott leveves, inkább víz mint étel, keyeret pedig még este sem adnak, pedig udúló állapotban lévén, gymra az ételt inkább megkívánja.

4. Miért nem kapnak a betegek több és jobb étteleket ennek oka abban is rejlik, hogy amint a Liza nevű leány a mézszárszékéből megjön, a betegeknek levagdalt húst *beviszi a konyhára, s ott mindegyikből valamit ledarabolnak*. Ezt én többször saját szememmel láttam, valamint arról is saját szememmel győződtem meg, hogy az *egy levagdalt darabokat aztán egyik kukta által átküldték naponta egy hét óra tájban Novák ur lakására*, bizonyosan nem azért, hogy onnan azt a betegeknek visszahozzák. Arról is saját szememmel győződtem meg, hogy a *kórházi betegek számára vásárolt zöldség egy részét is mindig átvitték Novák urnak, minék hídnyát azután a mi ételünk érezték*. S még a hiányosan s rosszul készült étteleket sem lehetett jó ízűen megenni, mivel amint ezt mindenki beteg tapasztalta, ugyanazon ápoló segéd, kinek kezében minden piszok, seb, piécza, lapis, s más el sem mondható dolog megfordult, mikor az étteleket hozta, utjával belenyúlt az éttelekbe, ami beannék undort és utálatot kellett anyvira, hogy emiatt többen nem is ehetek egyes étteleket. *Panaszt tettünk ugyan emiatt, de hiába, a baj orvosolta soha sem lett*.

Mindezt saját tapasztalataim után mondom, s mindezekre bárhol és bárki előtt kész vagyok meg is esküdni a szükséges.

Baja, 1879. augusztus hó 10-én.

Élőtnak:

Gál József, s. k.

Vida Bálint, s. k.

volt kórházi ápol.

Azt hiszik, ehhez nem kell magyarázat, mert anélkül is eléggé feltűnteti a kórházi állapotokat, s feltűnteti különösen azt, hogy a vizsgálat egészen másdepen út vala ki, ha nem az *érdeklélt orvos, hanem egy egészen érdeketlen egyén a vizsgáldó bíró s ha nem az érdekeltek, hanem egész mások vezetik a vizsgálatot*. Mikor a kórházi visszacsédek felszínre hoztuk, orvos ur ismétetlen a kórházi betegekre utal, *győződjék meg most azok nyilatkozataiból*, (mert egész legio hasonló nyilatkozattal szolgálhatunk,) hogy ezek sokkal többet mondanak s *közök bármikor eskü alatt mondaná*, mint amennyit mi első czikkünkben állítottunk, s hogy *kevesetkezőleg a kórházi ápoló és élelmező korántsem érdemi a kiméletet, korántsem érdemi a körömszakadást való épsé védelmet*.

Cserba F. urnak, a „B. K.” helyettes szerkesztőjének, (kiöl a „B. K.” multkori szerkesztői postája ered,) csak anyai izenni valók van, hogy kár a bíró szerepet ott is negyelvény, hol a bíraskolásra egyáltalán fel nem kéretett. *Nem bírálat, hanem közlés végett küldöttök be jelen czikkünket a „B. K.”-be*, s miután annak minden megjegyzések nélküli közlést a szerkesztő kéz izben is megírték, egyszerűen a czikk közlése állott volna tisztében, — s a vitába való beavatkozástó annál is inkább tartózkodnia kellett volna *mint egykori gondnoknak*, mert hisz mindenki tudja, hogy Cicero pro domo sua fog mindenesetre beszélni, s hogy a kórházi állapotokról a megelőző gondnoknak némi érdekében áll a közönség előtt a legjobb szímben nyilatkoznia. **Kelétlrl.**

Szerkesztői üzenetek.

A „Bajai közlöny” L. szerkesztőjének A szerkesztői póstában közölt szives felvilágítást megköszönöm, a kapott elgétlenül béreim.

Üzleti tudostás.

Baja, 1879. augusztus 27-én.

Buza 11.30 zab 5.40 bab 7.50 árpa 6.25 rozs 7.60 kétszeres 7.50 köles 4.60 kukorica 6. —.

Az árak 100 kilogr. után.

*) Eravat alatt közléteért nem vállal felelőseget a szerk.

